

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun Ek 20. maddesinin, 29.11.1984 tarih ve 243 sayılı KHK ile eklenen 3. fıkrasında "... kadrosuzluk veya yaş haddi sebebiyle ... haklarında emeklilik işlemi uygulananlara emekli edildikleri veya aylıklarının bağlandığı tarihi takip eden, ilk mali yılbaşında gösterge veya ek gösterge rakamlarında meydana gelecek artışa bu tarihte yürürlükte olan aylık katsayı uygulanmak suretiyle ikramiye farkları, emekli ikramiyesi ile ilgili hükümlere göre ayrıca ödenir." hükmü getirilmiş; aynı maddeye, 15.7.1993 tarih ve 21638 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 486 sayılı KHK'nin 22. maddesiyle eklenen 4. fıkra ise "yukarıdaki fıkraya göre emekliye ayrılanlara, emekli edildikleri veya aylıklarının bağlandığı tarihi takip eden ilk katsayı artışından doğan ikramiye farkları ayrıca ödenir." hükmüne yer verilmiştir.

25.7.1995 tarih ve 22354 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 562 sayılı KHK'nin 15. maddesiyle de 5434 sayılı Yasanın anılan Ek 20. maddesinin 3. ve 4. fıkraları değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir. 562 sayılı KHK ile yeniden düzenlenen 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun Ek 20. maddesinin 3. fıkrası "İştirakçilerden, kanunlarla bekleme süreleri sonunda kadrosuzluk veya yaş haddi sebebiyle emekliye sevk edilenler ve vazife malüllüğü hükümlerine göre vazife malüllüğü aylığı bağlananlar ile ölüm sebebiyle haklarında emeklilik işlemi uygulananlara; bu kanuna göre aylığa hak kazandıkları tarihi takip eden üç ay içinde emekli ikramiyesinin hesaplanmasına esas alınan katsayılarda meydana gelecek artış nedeniyle oluşacak ikramiye farkları ile ilk mali yılın birinci ayında katsayılar dışındaki diğer unsurlarda meydana gelecek artışa, bu tarihte yürürlükte olan katsayılar uygulanmak suretiyle bulunacak ikramiye farkları, emekli ikramiyesi ile ilgili hükümlere göre ayrıca ödenir." hükmünü içermektedir.

Kurulumuzca, uyuşmazlığın kaynaklandığı 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 562 sayılı KHK ile değişik Ek 20. maddesinin yukarıda metni yazılı 3. fıkrasının emekli ikramiyesi farkından yararlanma hakkını, emekli aylığına hak kazanılan tarihten itibaren üç ay içinde meydana gelecek katsayı artışına bağlayan hükmünün Anayasa'ya aykırı olup olmadığı yönünden Anayasa Mahkemesince karara bağlanması ve ondan sonra davanın çözümü uygun görüldüğünden, belirtilen konunun re'sen incelenmesine geçildi.

Anayasa Mahkemesinin pek çok kararında tanımlandığı gibi, hukuk devleti, insan haklarına saygı gösteren, bu hakları koruyucu adil bir hukuk düzeni kuran, bunu sürdürmeye kendini yükümlü sayan, bütünüyle hukuka uyan devlet demektir. Hukuk devleti niteliğini kazanmanın vazgeçilmez koşullarından birisi de yasalar önünde herkesin eşitliğidir. Anayasanın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesi Anayasa Mahkemesi kararıyla açıklanmıştır. Bu kararlarda belirtildiği üzere, eylemli değil, hukuksal eşitliği öngören eşitlik ilkesi, hukuksal durumları aynı olan kişiler arasında haklı bir nedene dayanılmadan ayırım yapılamayacağı esasını içermektedir. Böylece eşitlik ilkesine yer veren Anayasa hükmü, hukuki açıdan kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlara değişik uygulama yapılmasını ve yasa önünde ayırımı yasaklamaktadır.

Yukarıda değinilen 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 562 sayılı KHK ile değişik Ek 20. maddesinin 3. fıkrası kadrosuzluk veya yaş haddi sebebiyle

Esas Sayısı : 1997/69
Karar Sayısı : 1998/54

emekli olanların emekli ikramiye farkından yararlanmalarını; ilgililerin emekli aylığına hak kazandıkları tarihi takip eden üç ay içinde katsayıda artış olması koşuluna bağlamıştır. Bu düzenleme kadrosuzluk veya yaş haddi nedeniyle emekliye ayrılanlardan bir kısmının yıl içinde yapılan katsayı artışına göre emeklilik ikramiye farkı almaları; hukuksal durumları aynı olan bir kısım emeklilerin ise, yıl içindeki katsayı artışının, emekli aylığına hak kazandıkları tarihten itibaren üç ay içinde yapılmayıp, daha sonra yapılması nedeniyle ikramiye farkı alamamaları sonucunu doğurmaktadır. Sebebi ve dayandıkları kriteri belirsiz bulunan söz konusu üç aylık sınırlama, hukuksal durumları aynı olan emekliler arasında doğum tarihlerindeki farklılık nedeniyle açıkça eşitsizliğe yol açtığından emeklilik ikramiye farkından yararlanmayı tesadüflere bağlayan mevcut yasal düzenlemeyi hukuki açıdan kabule olanak bulunmamaktadır.

Belirtilen bu durum, hukuksal durumları aynı olan kişiler arasında haklı bir nedene dayanmadan ayırım yapılmasına yol açtığından, Anayasanın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesiyle bağdaşmamakta ve hukuk devleti ilkesine aykırı düşmektedir.

Açıklanan nedenlerle, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyet Emekli Sandığı Kanununun 562 sayılı KHK ile değişik Ek 20. maddesi 3. fıkrasında yer alan "... bu kanuna göre aylığa hak kazandıkları tarihi takip eden üç ay içinde emekli ikramiyesinin hesaplanmasına esas alınan katsayılarda meydana gelecek artış nedeniyle oluşacak ikramiye farkları ile ..." tümcesinin Anayasanın 10. maddesine aykırı olduğu kanısına varıldığından, anılan yasa hükmünün iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına ve Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar dosyanın bekletilmesine 12.11.1997 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.""